

Issue 12 — POD

12—FORUM —BRIEVEN/ AetA

Print datum: 30/11/2016

Jaargang L, november 2016

FORUM (Brieven)

Architectura et Amicitia

ForumØ
123-123.
ps

Beste Hans...— Niké van Keulen

Den Bosch, 20 september 2016

beste hans...

wilde terugkomen op een gesprek wat wij laatst
voerden...

over 'de geest van de plek' en het ontwerpen op
basis van landschappelijke kwaliteiten en beper-
kingen...

het zette me aan het denken...

eigenlijk hans ben jij degene die me dat geleerd
heeft...

herinner me een ontwerp practicum landschapsar-
chitectuur in het rivierengebied, bij driel...

we waren er vanuit wageningen naar toe gefietst...

jij op je witte vouwfiets met achterop onder de
snelbinders 10 doosjes sigaren...

je weekvoorraad denk ik...

ik op m'n rode mountainbike, die ik toen nog be-
zat...

we stopten op een plek waar twee landwegen bij
elkaar kwamen met de rijdijk...

en we hadden het over de dynamische ontwikke-

lingsgeschiedenis van het gebied, bepaald door rivieren die nog niet door zomer- en winterdijken in toom werden gehouden...

zij zetten dicht bij de rivier het grovere zand af als stroomruggen en verder weg de fijnere klei in de kommen...

we hadden het over de invloed van de latere dijken, aangelegd door de mens om zich te beschermen tegen de invloed van het rivierwater...

en de dijkdoorbraken, waarbij het kolkende water de onmetelijk diepe wielen vormden, waarna deze door de mens wederom werden omdijkt...

we hadden het over de inversie van het landschap door het inklinken van het veen onder de rivierklei in de kommen...

en toen zei je zoets als: maar je moet niet vergeten niké om in het talud van de dijk te gaan liggen en de plek te voelen; naar de lucht te kijken en met je ogen te luisteren...

en ik was opgelucht...

hoefde niet alleen te analyseren; landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische gegevens in kaart te brengen...

want jij vertelde me het gaat ook om de identiteit, 'de geest' en de verhalen van de plek...

je leerde me hans dat met het ontwerpen aan een landschap, aan openbare ruimte, je vanuit de studie van de ontwikkelingsgeschiedenis, een nieuwe tijdslaag aan een plek of gebied toevoegt...

dat het feitelijk gaat om het helen van de continuïteit van de ontwikkelingsgeschiedenis of 'het geheugen' van de plek...

Niké van Keulen @NikevanKeulen - Sep 20

Ontwerpen gaat om het toevoegen van een nieuwe tijdslaag... een herinnering die nooit geweest is...

@HansWarnau

Ontwerpen gaat om het
toevoegen van een nieuwe
tijdslag... een herinnering die
nooit geweest is...

@HansWansH

Niké van Keulen - 2017

en niet alleen wat betreft ruimtelijke aspecten,
maar ook wat betreft maatschappelijke en econo-
mische aspecten; kortom wat betreft de verhalen
van een plek...

en dat hans is denk ik werkelijk contextueel ont-
werpen...

hans, leerde van jou denk ik dat dat het bijzondere
is van ons vak: het ontwerpen met de factor tijd...

het gaat niet alleen om het inpassen van een
nieuw gebouw, een nieuwe structuur...

maar om het toevoegen van een nieuwe tijd-
laag...

een herinnering die nooit geweest is...

en dan worden ontwerpen liefdevol, met compas-
sie en respect voor een plek...

mis dit vaak in plannen hans en bij ontwerpers...

als we in de welstand van den haag plannen ter
beoordeling voorgelegd krijgen, waar de context
niet eens getekend is, laat staan bestudeerd...

als de inpassing van een gebouw niet verder gaat
dan het obligate sedumdak of hедера-scherm...

(ik noem hедера dan wel eens architectentroost,
misschien niet zo'n aardig grapje)...

maar hans het maakt me kwaad...

als een stedenbouwkundig plan het laadvermo-
gen van de plek ver overschrijdt of niets doet met
het aangrenzende stedelijke weefsel, de histori-
sche of groene elementen en structuren die er als
cadeautjes al aanwezig zijn...

als een ontwerp voor de openbare ruimte alleen maar vorm en compositie is en de keuze van de materialen en het sortiment niets met de grondslag te maken hebben...

het is zo liefdeloos, zonder aandacht voor een plek, voor de historie en identiteit...

en het mooie hans is dat die benadering, het ontwerpen met het landschap als basis en de factor tijd als ontwerpmiddel, een soort van (her)nieuw(d)e actualiteit heeft...

immers het leidt tot duurzame plannen...

tot strategische en voorwaarden scheppende plannen veeleer dan tot compositorische plannen...

het leidt niet zozeer tot een eindbeeld, als wel tot een ontwikkelingsstrategie...

een combinatie van een aantal stabielere lijnen en een programmatische invulling...

het leidt ook tot een grote mate van flexibiliteit in plannen; flexibiliteit in tempo en fasering van de invulling en het programma...

het vormt ook de basis denk ik voor een integrale benadering en samenwerking tussen disciplines...

architectuur, stedenbouw, cultuurhistorie, ecologie, waterhuishoudkunde, recreatiesociologie, demografie en economie...

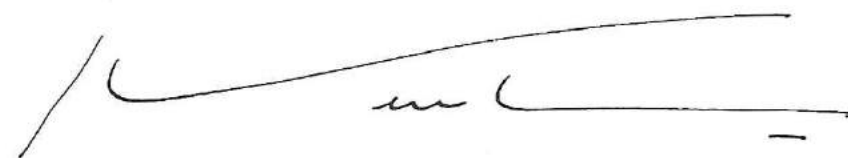
het beantwoordt ook aan een actuele behoefte aan identiteit, plekgebondenheid en respect voor cultuurhistorische waarden en de ontwikkelingsgeschiedenis van een plek...

een soort van 'slow' landschapsarchitectuur eigenlijk...

blijf je altijd dankbaar hans dat je mij dat hebt geleerd...

je bent in mijn hart...

lieve groet niké

Hans Warnau (1922-1995), tuin- en landschapsarchitect, bekend van o.a. het tuinontwerp Stedelijk Museum Amsterdam (1953), het inrichtingsplan openbare ruimte Sloterveer (1955) en het stedenbouwkundig plan Dronten (1961-66)